DIGITALIZAREA SERVICIILOR PUBLICE CA MIJLOC DE ATENUARE A CORUPȚIEI ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

DIGITIZATION OF PUBLIC SERVICES AS A MEANS OF MITIGATING CORRUPTION IN PUBLIC ADMINISTRATION

Ionuț-Andrei PRICOP,
Student la Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași

SUMMARY

The digitalization of public services is a phenomenon that has generated growing interest in the vast majority of the world's countries, whether they are democratic and liberal regimes or regimes that impose various social, political or economic restrictions on their citizens. With this in mind, in this article we will try to analyse how the digitalization of public services can reduce the phenomenon of corruption, in the context of the European Union. To this end, we propose, as the basis of the article, a real statistical analysis of the European Union countries that joined after 2004, taking into account the fact that the vast majority of these countries had undemocratic regimes, in which the phenomenon of corruption was considered a „quasi-normality".

Keywords: *Digitization, public administration, public policies, development, corruption, government integrity, Visegrád Group, European Union*

Introducere

Atunci când vorbim despre procesul digitalizării, cu siguranță avem tendința de-a considera digitalizarea, într-o primă ipostază, ca fiind un domeniu care privește în mod deosebit arealul tehnologiei și informației, fără să ținem cont, însă, de faptul că digitalizarea poate avea și o conotație politică destul de importantă, reprezentând, de facto, o miză politică pentru diferiți activiști și politicieni. Mai mult de atât, digitalizarea serviciilor publice poate fi considerată și un adevărat „antidot" la fenomenul corupției, având în vedere că o „corupere a digitalizării" este complicată, comparativ cu o corupere a birocraților. Dimpotrivă, o impunere a digitalizării în administrația publică poate deveni un adevărat instrument de control și verificare, digitalizarea asumându-și statutul de alternativă la formele de birocrație clasică (care au predispoziția înspre o „acceptare tacită" a corupției în administrația publică). Din acest motiv, vom porni de la o întrebare fundamentală în creionare acestui articol: Are digitalizarea serviciilor publice potențialul de-a reduce corupția în administrația publică? Premisa de la care vom porni este un răspuns pozitiv la această întrebare, răspuns pe care vom încerca să îl conturăm în următoarea analiză, folosindu-ne de asemenea de metode de analiză statistică.

1. Definirea noțiunilor de digitalizare și corupție

Înainte de-a întreprinde analiza statistică propriu-zisă, trebuie să clarificăm terme-

nii principali pe care îi vom folosi de-a lungul articolului, și anume „digitalizare" și „corupție". Așadar, vom reține cum termenul de „digitalizare" este un termen relativ nou, aparținând epocii contemporane, care ar putea fi descris drept „Utilizarea tehnologiilor digitale și a datelor în scopul de a crea venituri, de-a îmbunătăți propria afacere, de-a înlocui/transforma procesele de afaceri și de-a crea unui mediu pentru afaceri digitale în care informațiile digitale se află în centrul"[1] ori „Transformarea structurilor socio-tehnice existente care fuseseră anterior mediate de artefacte sau relații nedigitale, în altele care sunt mediate de artefacte și relații digitalizate cu capacități digitale nou încorporate"[2]. Oricare dintre aceste definiții de bază am prefera, trebuie să afirmăm că procesul de digitalizare este un proces inevitabil al contemporaneității, care, într-adevăr, presupune importante schimbări la nivelul administrației publice dar și în viețile de zi cu zi ale cetățenilor. Mai mult de atât, susținem că digitalizarea este un proces *„sans frontières",* care privește atât statele care dețin cele mai noi forme de tehnologie, cât statele aflate în curs de dezvoltare, dornice să implementeze sisteme de guvernare electronică pentru a facilita interacțiunea cu cetățenii. Bineînțeles, nu putem nega faptul că există diferențe notabile de implementare a digitalizării în diferitele colțuri ale lumii, inclusiv între statele Uniunii Europene.

Pe de altă parte, celălalt fenomen care ne stârnește un interes deosebit este corupția și, în acest sens, este firesc să cercetăm fenomenul corupției pornind de la cea mai importantă întrebare, și anume: ce este corupția? Etimologic vorbind, corupția ar putea fi definită ca fiind: „Abatere de la moralitate, de la datorie, de la cinste; folosirea puterii publice în interes privat"[3], dar dacă am dori să ne folosim de definiții din arealul științei politice, vom considera corupția în următorul fel: „Comportamentul autorităților publice care deviază de la normele acceptate cu scopul de-a servi interesele personale"[4]. Așadar, reținem cum corupția implică o abatere/deviere de comportament a autorităților, care preferă să prejudicieze interesul public în favoarea interesul privat. Oricât de negativ ar fi acest fenomen al corupției, observăm că este prezent în orice societate: în unele societăți corupția este o problemă majoră, care implică mare majoritate a populației (indiferent de „stratul social" căruia cetățeanul aparține), în timp ce în altele corupția a fost limitată de diferite instituții ori politici anti-corupție. Pe această lungime de undă, ne dorim ca în acest articol să studiem legătura dintre digitalizarea serviciilor publice și atenuarea corupției în statele din Estul Uniunii Europene (la care vom adăuga Malta și Cipru), ținând cont de faptul că acestea nu au reușit să se debaraseze pe deplin de problemele ce vizează corupția, iar cercetarea gradului în care digitalizarea acestor state a redus/nu a redus corupția devine mai mult decât necesară.

---

[1] João Reis, Marlene Amorim, Nuno Melão, Yuval Cohen, Mário Rodrigues, „Digitalization: A Literature Review and Research Agenda" in Springer Nature Switzerland AG 2020, Z. Anisic et al. (Eds.): IJCIEOM 2019, LNMUINEN, pp. 443–456, 2020 apud Clerck, J.: Digitalization, Digital Transformation: The Differences. i-SCOOP (2017)

[2] Ibidem, apud Yoo, Y., Lyytinen, K., Thummadi, V., Weiss, A.: Unbounded innovation with digitalization: a case of digital camera. In: Proceedings of the Annual Meeting of the Academy of Management, AOM 2010 (2010)

[3] Elena Comșulea, Valentina Șerban, Sabina Teiuș, Dicționar explicativ al limbii române de azi, Editura Litera international, București, 2008, s.v. „corupție"

[4] Samuel P. Huntington, „Modernization and corruption" in Political Order in Changing Societies, New Haven & London: Yale University Press, 2006, pg. 59

2. Analiza și interpretarea datelor

În acest sens, ne dorim să întreprindem o analiză de regresie liniară folosindu-ne de două din variabilele din indicatorul DESI *(Digital Economy and Society)*, oferit de către Comisia Europeană, pentru a cuantifica digitalizarea. Variabilele pe care le vom folosi sunt *Digital public services for citizens* și *Digital public services for business*,[5] care vor fi și predictorii regresiei (variabilele independente). Pentru a cuantifica corupția, pe de altă parte, ne vom folosi de Indexul de Percepție a Corupției, stipulat anual de către Transparency International.[6] Statele din Uniunea Europeană asupra cărora vom efectua analiza de regresie sunt toate acele state care au aderat la marea construcție europeană începând cu 2004, și anume: Bulgaria, Cehia, Cipru, Croația, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, România, Slovacia, Slovenia și Ungaria. Considerând acestea, putem observa:

Tebelul 1. Ecuația de regresie liniară vizând atenuarea corupției

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	25,280	11,225		2,252	,048
	Digital public services for businesses 2022 (DESI)	,214	,243	,372	,882	**,398**
	Digital public services for citizens 2022 (DESI)	,162	,225	,303	,718	**,489**
2	(Constant)	25,388	10,974		2,313	,041
	Digital public services for businesses 2022 (DESI)	,357	,136	,620	2,620	**,024**

Sursă: prelucrare personală

Observăm, ca urmare a aplicării metodologiei statistice, existența unui singur model relevant statistic, care vizează serviciile publice digitale pentru afaceri (digital public services for businesses) și corupția. Celălalt model, privind serviciile publice digitale pentru cetățeni și corupția, nu este valid (după cum ne arată valorile semnificației, Sig.). Considerând cele explicate mai sus, vom prezenta modelul regresiei obținute, care arată în următorul fel:

Atenuarea corupției = 25,388 + 0,620*Servicii publice digitale pentru afaceri

Este important să reținem și valoarea lui R^2, deoarece aceasta ne demonstrează în ce proporții varianța variabilei dependente este influențată de varianța variabilei independente.

[5] Comisia Europeană, Digital Economy and Society Index (DESI) 2022, Digital public services, pg. 6

[6] Transparency International, Corruption Percpetions Index 2022

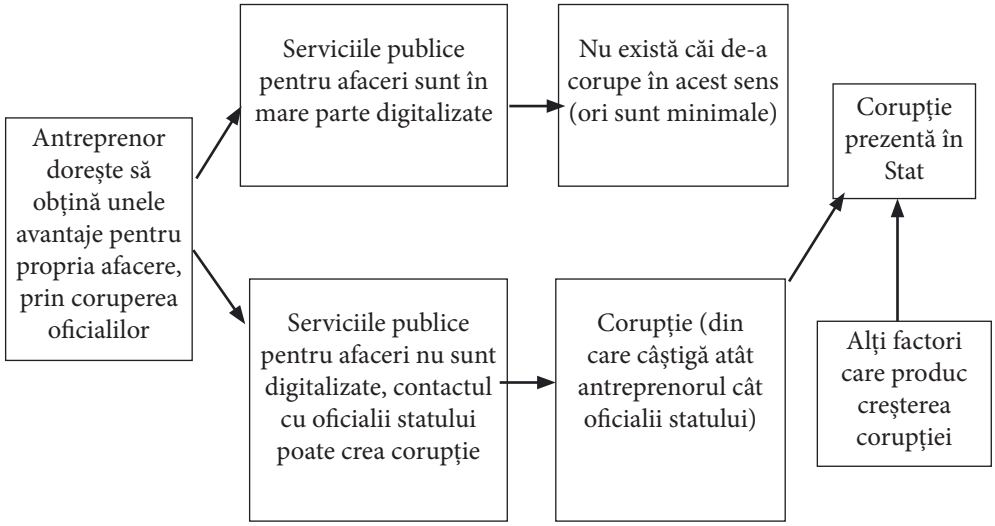
Tabelul 2. Valoarea lui R^2

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,644[a]	,414	,297	7,14848
2	**,620[b]**	**,384**	**,328**	**6,98930**

3. Atenuarea corupției prin digitalizarea serviciilor publice pentru afaceri

Valoarea lui R^2 ne demonstrează faptul că aproximativ 38,4% din varianța perceperii corupției poate fi prezis de prezența serviciilor publice digitale pentru afaceri, restul varianței fiind prezis și de alți predictori, după cum era și de așteptat (știind cât de amplu este un concept precum cel al corupției). În cuvinte mai simple, pentru a trasa o paralelă cu analiza în ansamblu, afirmăm că 38,4% din atenuarea corupției poate fi prezisă de prezența digitalizării (în special în mediul afacerilor). Acesta este un rezultat interesant, însă este necesar să venim cu unele clarificări, pentru a nu crea confuzie și interpretări greșite. Într-o asemenea stare de fapt, ne propunem să creionăm următorul lanț cauzal:

Figura 1. Lanț cauzal vizând digitalizarea serviciilor publice pentru afaceri și corupția

Sursă: prelucrare personală

Vom reține, observând acest lanț cauzal, cum, într-adevăr, digitalizarea poate avea un anumit rol în atenuarea corupției, în special atunci când vorbim de mediul afacerilor. Explicația este una foarte simplă: să presupunem că există un antreprenor care dorește să obțină o autorizație pentru propria sa afacere, știind că nu îndeplinește criteriile minimale pentru aprobare. Acesta este nevoit să între în contact cu autoritățile statului, având în fața sa două scenarii posibile: dacă statul este unul digitalizat, care a conferit autoritate serviciilor digitale, atunci tentativele de corupție ale antreprenorului vor fi

inutile, deoarece coruperea unui sistem informatic este cvasi-imposibilă ori chiar imposibilă, am putea afirma. Dacă, pe de altă parte, statul este unul lipsit de digitalizare, în care marea majoritate a serviciilor publice presupune interacțiunea cu birocrații din administrația publică, atunci tentativele de corupție vor exista, existând și posibilitatea ca acestea să se concretizeze. Acest fapt este valabil nu doar pentru interacțiunea Stat-antreprenor, dar și pentru interacțiunea Stat-cetățean. Considerăm, în felul acesta, că digitalizarea serviciilor publice este un proces necesar nu doar dintr-un punct de vedere structural (care vizează dezvoltarea tehnologică a unui anumit stat), dar și dintr-un punct de vedere social și economic, ținând cont de faptul că procesul digitalizării poate fi un proces ce implică o schimbare de atitudine a cetățenilor, fiind nevoiți să respecte legislația aferentă administrației publice (fără să existe mijloace majore prin care aceasta să fie încălcată). Am putea adăuga, de asemenea, și ameliorarea raportului dintre stat și cetățeni, prin intermediul digitalizării, deoarece o administrație publică digitalizată și funcțională, capabilă să fie în serviciul cetățenilor chiar și în ample probleme birocratice, cu siguranță sporește încrederea pe care cetățeanul o are în propriul stat. Bineînțeles, ca orice mare inițiativă socială și politică, digitalizarea are susținătorii dar și „inamicii" săi, luând în considerare avantajele de care anumiți indivizi se bucură atunci când este permisă corupția în administrația publică.

Concluzii

Tot ceea ce am putut observa până în momentul de față ne ajută să stabilim o serie de concluzii. În primul rând, am observat cum digitalizarea este un proces sofisticat, care presupune o transformare serioasă în cadrul unei societăți, atât la nivel structural, cât la nivel social, deoarece cetățenii sunt primii vizați de asemenea schimbări. Mai mult de atât, am putut observa cum digitalizarea, în anumite circumstanțe, poate semnifica și o atenuare a corupției, datorită faptului că aceasta nu presupune interacțiunea fizică între individ și birocrat, eliminând în acest sens orice tentativă de abatere a legii: fiind serviciile publice digitalizate, corupția propriu-zisă, în format fizic, nu se poate realiza. Cu toate acestea, corupția rămâne unul dintre cele mai importante fenomene de natură socio-economică din viața de zi cu zi a oricărui cetățean, indiferent de statul în care acesta locuiește. După cum am văzut în decursul acestui articol, ea poate fi limitată și controlată într-o oarecare măsură de prezența digitalizării, însă reamintim că ecuația de regresie stipulată în rândurile anterioare are o probabilitate relativ medie (38,4%), fapt ce ne induce cu gândul că există și alte mijloace importante de-a atenua corupția în administrația publică (instituțiile juste și funcționale fiind un bun exemplu, în acest caz). Dacă, în viitorul apropriat, această corelație dintre prezența digitalizării și atenuarea corupției va deveni mai puternică (ori, paradoxal, mai slabă), rămâne de văzut, însă cert este că necesitatea de control și prevenire a corupției este și va rămâne unul dintre pilonii de consolidare a liberalismului democratic, esențială pentru întemeierea unui stat în care dezvoltarea economică să coexiste cu dezvoltarea umană. De asemenea, considerăm că pentru înfăptuirea deplină a digitalizării, este necesar ca aceasta să depășească simplele retorici ale partidelor politice și să devină o politică de stat propriu-zisă, capabilă să fie o prioritate indiferent de culoarea guvernului, ca și în cazul estonian.

BIBLIOGRAFIE

1. Comisia Europeană, Digital Economy and Society Index (DESI) 2022, Digital public services, pg. 6
2. Transparency International, Corruption Percpetions Index 2022
3. Elena Comșulea, Valentina Șerban, Sabina Teiuș, Dicționar explicativ al limbii române de azi, Editura Litera international, București, 2008, s.v. „corupție”
4. Reviste și culegeri de articole:
5. João Reis, Marlene Amorim, Nuno Melão, Yuval Cohen, Mário Rodrigues, „Digitalization: A Literature Review and Research Agenda” in Springer Nature Switzerland AG 2020, Z. Anisic et al. (Eds.): IJCIEOM 2019, LNMUINEN, pp. 443–456, 2020 apud Clerck, J.: Digitalization, Digital Transformation: The Differences. i-SCOOP (2017)
6. Yoo, Y., Lyytinen, K., Thummadi, V., Weiss, A.: Unbounded innovation with digitalization: a case of digital camera. In: Proceedings of the Annual Meeting of the Academy of Management, AOM 2010 (2010)
7. Samuel P. Huntington, „Modernization and corruption” in Political Order in Changing Societies, New Haven & London: Yale University Press, 2006, pg. 59